

Prof. Przemysław Oszukowski
93 – 545 Łódź, ul. Wiwulskiego 13 A m. 21
mail; oszukowski@gmail.com
tel. 601 288 325

Łódź, 07.02.2022. roku

Recenzja

rozprawy doktorskiej lek. Małgorzaty Radowickiej „ Zdrowie stewardess – ocena wybranych parametrów profilu hormonalnego ”.

Praca stewardess powszechnie uznawana jest za bardzo atrakcyjną, ze względu na podróże do odległych krajów, często niedostępnych dla większości ludzi. Nie pamięta się przy tym, że jest to praca okupiona dużym codziennym stresem, starty i lądowania, awarie urządzeń pokładowych, konflikty z pasażerami, a przede wszystkim praca nocna. Praca nocna od lat jest uznanym czynnikiem wpływającym źle na organizm człowieka. Pracownicy zmianowi są bardziej, niż pracujący tylko w dzień, narażeni na choroby układu sercowo – naczyniowego, pokarmowego, nadwagę oraz nowotwory złośliwe.

Praca nocna znalazła swoje miejsce w przepisach Kodeksu Pracy. Ale to nie zawód stewardessy był inspiracją do specjalnego docenienia pracujących w godzinach nocnych. Badania okresowe wykonywane u pracujących w godzinach nocnych są identyczne dla mężczyzn i dla kobiet. Praca lekarz Małgorzaty Radowickiej jest pionierską pracą analizującą układ hormonalny stewardess, patrząc również na to zagadnienie jako chorobę zawodową.

Celem pracy było określenie dobowego rytmu wydzielania kortyzolu oraz częstości występowania hiperprolaktynemii i zaburzeń funkcji tarczycy, a także poszukiwanie czynników mogących mieć wpływ na wydzielanie hormonów u stewardess latających zarówno w obrębie jednej strefy czasowej jak i na lotach długodystansowych.

Rozprawa ma układ niestandardowy. Składa się z trzech publikacji. Wszystkie powstały w I Katedrze i Klinice Położnictwa i Ginekologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz w Klinice Endokrynologii Ginekologicznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Badaniem prospektywnym objęto 103 stewardessy, w wieku 23 - 46 lat i pracujące w systemie zmianowym, nocnym. Grupę porównawczą stanowiło 60 kobiet w okresie rozrodczym, które miały problem z zajściem w ciążę z powodu nieznomego czynnika męskiego.

W pierwszej pracy „ Prolactin secretion pattern among female flight attendants ” stwierdzono większe ryzyko hiperprolaktynemii w porównaniu z grupą kontrolną, ale bez objawów klinicznych i to niezależnie czy stewardessy pracowały w obrębie jednej strefy czasowej czy latały na długich dystansach.

W drugiej pracy „ Assessment of thyroid function among female flight attendants” wykazano, że u stewardess średnie stężenie TSH jest znacznie wyższe niż w grupie porównawczej, ale niedoczynność tarczycy występuje podobnie często jak w ogólnej populacji.

W trzeciej pracy „ Diurnal Cortisol Rhythm in female flight attendants ” Doktorantka wykazała, że dłuższy staż pracy redukuje stres związany z lotem, natomiast długi staż pracy powoduje rozregulowanie osi podwzgórze – przysadka – nadnercza, chociaż sam charakter pracy stewardess nie wpływa na zwiększone wydzielanie kortyzolu.

We wszystkich pracach, o łącznym współczynniku oddziaływania 8,623 Doktorantka jest pierwszym autorem.

Na podstawie przeprowadzonej analizy Doktorantka zaprezentowała cztery wnioski, które w pełni odpowiadają na postawione cele:

1. Stwierdzana u stewardess obecność dysregulacji czynności osi podwzgórze – przysadka - nadnercza i podwzgórze – przysadka – jajnik nie wywołuje zaburzeń cyklu miesięczkowego, co oznacza potrzebę monitorowania innych parametrów mogących być efektem tych zaburzeń.
2. Szczególny charakter pracy stewardess, zwłaszcza częstość latania i staż pracy wpływa na zmianę czynności osi podwzgórze – przysadka – nadnercza, co może skutkować występowaniem nieprawidłowości zdrowotnych,
3. Nieprawidłowy profil hormonalny u badanych stewardess stanowi podstawę by w przeprowadzanych u nich badaniach okresowych uwzględnić ocenę stężenia prolaktyny, kortyzolu oraz parametrów funkcji tarczycy.
4. Obecność wykazanych zaburzeń hormonalnych może mieć wpływ na szeroko rozumiane zdrowie stewardess, w tym zdrowie reprodukcyjne. Z tego powodu potrzebne są dalsze badania, uwzględniające potencjalny wpływ częstości latania, stażu pracy i zmian stref czasowych na występowanie nieprawidłowości.

Gratuluję Pani prof. dr hab. n. med. Bronisławie Pietrzak i lekarz Małgorzacie Radowickiej podjęcia tematu mało poznanego, a który może dotyczyć bardzo dużej grupy pacjentek. Doktorantka poddała analizie stewardessy, jako wzorcową grupę zawodową kobiet pracującą na zmianach nocnych, przekraczającą strefy czasowe oraz poddanych w codziennej pracy niezwykłym stresom. Należy zwrócić uwagę, że grupa kobiet pracujących w podobnych warunkach stale się zwiększa wraz z zastępowaniem przez kobiety mężczyzn w zawodach uznawanych za tradycyjnie męskie. Takim przykładem są policjantki i kobiety żołnierze. Doktorantka zwraca uwagę, że trudne i zmienne warunki pracy mają istotny wpływ na profil hormonalny kobiet. Rozprawa zmienia, u dużej grupy pracujących kobiet, spojrzenie na zakres koniecznych badań okresowych.

Podsumowując całość rozprawy stwierdzam, że praca doktorska lekarz Małgorzaty Radowickiej, powstała pod kierunkiem prof. dr hab. n. med. Bronisławy Pietrzak, to

oryginalne rozwiązanie, rzadko zauważanego problemu naukowego. Doktorantka wykazała się odpowiednią wiedzą teoretyczną i praktyczną w dziedzinie endokrynologii ginekologicznej oraz umiejętnością samodzielnego prowadzenia badań naukowych. Recenzowana rozprawa doktorska jest oryginalnym rozwiązaniem, precyzyjnie sformułowanego problemu naukowego.

Rozprawa doktorska lekarz Małgorzaty Radowickiej spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.) w związku z art. 179 ust. 1 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (dz. U. z 2018 r. poz. 1669 z późn. zm.).

Pozwalam sobie zatem złożyć wniosek, do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk Medycznych o dopuszczenie rozprawy do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Ze względu na bardzo dobrą realizację projektu badania, rzadko dostrzeganego problemu medycznego, posiadanie publikacji w temacie o wysokim współczynniku oddziaływania oraz praktyczne znaczenie wyników rozprawy proponuję rozprawę wyróżnić.

Prof. dr hab. n. med.
Przemysław Oszykowski
specjalista położnictwa, ginekologii
i perinatologii
6475424